

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 4 sierpnia 2025 r.

PN.I.431.6.4.2025.AOG

**Pan
Radosław Roszkowski
Starosta Prudnicki
ul. Kościuszki 76
48-200 Prudnik**

Wystąpienie pokontrolne

I. Dane identyfikacyjne kontroli

- 1) Nazwa i adres jednostki kontrolowanej: Starostwo Powiatowe w Prudniku, ul. Kościuszki 76, 48-200 Prudnik.
- 2) Podstawa prawna podjęcia kontroli:
 - art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1534)¹;
 - art. 6 ust. 4 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 224);
 - art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 428).
- 3) Zakres kontroli:
 - a) przedmiot kontroli: monitorowanie usług świadczonych przez wykonawców systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego;

¹ Dalej: ustawa o npp

b) okres objęty kontrolą: od 01 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r.
(z uwzględnieniem okresu wcześniejszego w zakresie niezbędnym do realizacji celu kontroli).

4) Rodzaj kontroli: problemowa.

5) Tryb kontroli: zwykły.

6) Termin kontroli: 25 kwietnia 2025 r.

7) Skład zespołu kontrolnego:

Agnieszka Orlińska-Gocka – Inspektor Wojewódzki w Oddziale Organizacji,
Kontroli i Skarg Wydziału Prawnego i Nadzoru Opolskiego Urzędu
Wojewódzkiego w Opolu – kierownik zespołu kontrolnego;

Estera Kołodziej – Starszy Inspektor Wojewódzki w Oddziale Organizacji,
Kontroli i Skarg Wydziału Prawnej i Nadzoru Opolskiego Urzędu
Wojewódzkiego w Opolu – członek zespołu kontrolnego.

8) Kierownik jednostki kontrolowanej: w kontrolowanym okresie funkcję Starosty Prudnickiego pełnił Pan Radosław Roszkowski, który objął stanowisko dnia 17 listopada 2018 r., zgodnie z Uchwałą Nr I/5/2018 Rady Powiatu w Prudniku oraz zgodnie z Uchwałą Nr I/5/2024 Rady Powiatu w Prudniku objął stanowisko ponownie dnia 6 maja 2024 r.².

9) Kontrolę wpisano do książki kontroli prowadzonej w jednostce kontrolowanej, pod poz. nr 3/2025.

II. Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

W wyniku kontroli **pozytywnie z nieprawidłowościami** ocenia się działalność Starostwa Powiatowego w Prudniku w kontrolowanym zakresie.

Powyższą ocenę oparto na ustaleniach dokonanych w wyniku prowadzonych czynności kontrolnych:

- stwierdzono nieprawidłowość polegającą na braku corocznych kontroli nad prawidłowością realizacji zadań powierzonych organizacjom pozarządowym, co narusza przepisy art. 11 ust. 8 i 8a ustawy o npp.

² Uchwała Nr I/5/2018 Rady Powiatu w Prudniku z dnia 17 listopada 2018 r. w sprawie wyboru Starosty Prudnickiego oraz Uchwała Nr I/5/2024 Rady Powiatu w Prudniku z dnia 6 maja 2024 r. w sprawie wyboru Starosty Prudnickiego

1) Prawidłowość powierzenia pracownikom jednostki kontrolowanej do realizacji zadań wynikających z ustawy o npp

W kontrolowanym okresie w Starostwie Powiatowym w Prudniku obowiązywał Regulamin Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Prudniku stanowiący załącznik Nr 1 do uchwały Nr 170/592/2021 Zarządu Powiatu w Prudniku z dnia 1 września 2021 r.³;

Zadania dotyczące organizacji nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, mediacji i edukacji prawnej na terenie Powiatu Prudnickiego realizował pracownik Wydziału Organizacyjnego, Programów Rozwojowych i Zarządzania Kryzysowego⁴ zatrudniony na stanowisku Inspektora. Zakres czynności został przyjęty przez pracownika do wiadomości i stosowania.⁵

Nadzór nad realizacją zadań wynikających z ustawy o npp sprawowała w kontrolowanym okresie Sekretarz Powiatu, pełniąc jednocześnie funkcję Naczelnika Wydziału Organizacyjnego, Programów Rozwojowych i Zarządzania Kryzysowego⁶.

Z uwagi na powyższe, nie wnosi się zastrzeżeń w zakresie powierzenia do realizacji zadań wynikających z ustawy o npp.

2) Sposób udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz prowadzenia nieodpłatnej mediacji w punktach

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o npp, w punktach funkcjonujących na obszarze Powiatu Prudnickiego weryfikowano uprawnienia beneficjentów korzystających z pomocy, odbierając od nich oświadczenia o niemożności poniesienia kosztów odpłatnej pomocy prawnej.

Kontroli poddano 17% oświadczeń osób uprawnionych (5 pierwszych oświadczeń z każdego miesiąca w punkcie w Prudniku, 3 pierwsze oświadczenia w punkcie w Głogówku, 3 pierwsze oświadczenia w punkcie w Białej), złożonych w okresie od 1.01.2024 r. do 31.12.2024 r.

W przypadkach poddanych weryfikacji, oświadczenia osób uprawnionych zostały złożone na aktualnym druku Oświadczenia osoby uprawnionej, o którym mowa w art.

³ Zwany dalej regulaminem

⁴ Zgodnie z rozdziałem 6 pkt 6 części I działu 1 załącznika do regulaminu określającego szczegółowy zakres działania oraz kompetencje Wydziałów, samodzielnych Referatów i samodzielnych stanowisk pracy

⁵ Zakresy obowiązków osób odpowiedzialnych

⁶ Zgodnie z § 9 ust. 2 regulaminu oraz § 16 ust. 1 regulaminu

4 ust. 2 ustawy o npp. Nie stwierdzono nieprawidłowości polegających na braku numeru PESEL lub numeru paszportu albo innego dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby uprawnionej, braku podpisu osoby korzystającej z pomocy lub braku adresu zamieszkania.

Każdy przypadek udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej był dokumentowany poprzez wypełnienie przez osobę udzielającą pomocy części A karty pomocy, której wzór jest określony w Załączniku nr 2 do rozporządzenia⁷, co jest zgodne z § 8 ust.1-3 rozporządzenia.

Liczba kart A sporządzona w systemie przez organizację pozarządową była zgodna z liczbą oświadczeń i wynosiła 300, z kolei liczba kart A sporządzona w systemie przez adwokatów i radców prawnych wynosiła 461 i również była zgodna z liczbą oświadczeń.

Kontroli poddanych zostało 48 kart pomocy część A, wypełnionych w okresie od 1.01.2024 r. do 31.12.2024 r. (pierwsze 4 karty A z każdego miesiąca kalendarzowego). W okresie od 1.01.2024 r. do 31.12.2024 r. beneficjenci wypełnili 74 karty pomocy część B. Opinie po uprzedniej analizie zostały przekazane samorządom prawniczym poprzez system teleinformatyczny do obsługi nieodpłatnej pomocy prawnej.⁸

Z wyjaśnień złożonych w trakcie kontroli przez pracownika realizującego zadania wynikające z ustawy o npp wynika, że działania mające na celu sprawdzanie prawidłowości sporządzanej przez wykonawców dokumentacji potwierdzającej udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej w punktach funkcjonujących na terenie Powiatu Prudnickiego były podejmowane na bieżąco.

Obecność wykonawców w punktach weryfikowano poprzez bieżące sprawdzanie logowań na dyżurach oraz podpisów na listach obecności oraz doraźnych wizytacji w punktach udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.⁹

Zgodnie z § 8 pkt 3 rozporządzenia dokumentowanie części A karty pomocy polega m.in. na oznaczeniu jej gotowości do dziesiątego dnia następnego miesiąca kalendarzowego. W trakcie kontroli kart pomocy A jedynie w 1 przypadku na 761 wypełnionych kart stwierdzono oznaczenie gotowości karty w systemie teleinformatycznym przez wykonawcę po dłuższym czasie od udzielenia porady.¹⁰

⁷ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 317), dalej: rozporządzenie

⁸ Przekazywanie opinii beneficjentów kart pomocy B w systemie teleinformatycznym

⁹ Listy obecności w punktach pomocy; Notatki służbowe z doraźnych wizytacji w punktach

¹⁰ Karty pomocy A Prudnik; Karty pomocy A Głogówek, Karty pomocy A Biała

Niemniej, kontrolującym zostały przedstawione wyjaśnienia potwierdzające wzywanie wykonawcy do wypełnienia karty.

Z uwagi na powyższe, kontrolujący stwierdzili, że opóźnienia powstały z przyczyn niezależnych od Starosty. W związku z powyższym nie wnosi się zastrzeżeń w zakresie dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej.

3) Realizacja zadań z zakresu edukacji prawnej

Organizacja pozarządowa, której powierzono prowadzenie punktu w miejscowościach Głogówek i Biała, w ramach działań związanych z edukacją prawną opracowała m.in. następujące materiały¹¹:

- 4 spotkania warsztatowo-szkoleniowe dla:

- osób bezrobotnych podejmujących własną działalność gospodarczą na temat „Rozpoczęcie działalności – możliwości i zagrożenia – umowa o usługi – elementy istotne”,
- seniorów pt. „To moje, a to Twoje – wspólna własność i sposoby podziałów”,
- przedszkolaków nt. szczegółów pracy adwokackiej,
- uczniów szkoły ponadpodstawowej na temat m.in. podstaw prawa administracyjnego oraz cywilnego w kontekście potencjalnego prowadzenia w przyszłości działalności gospodarczej;

- 500 sztuk ulotek pt. „Prawa konsumenta, czyli co może konsument”.

Wobec powyższego, nie wnosi się zastrzeżeń do realizacji zadania.

4) Działalność kontrolna starosty, prowadzona na podstawie art. 11 ust. 8 i ust. 8a ustawy o npp

Zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy o npp starosta kontroluje wykonanie umowy przez organizację pozarządową, której zleca prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy na terenie danego powiatu. Kontrola ta prowadzona jest na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Zgodnie z art. 17 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, organ administracji publicznej zlecający realizację zadania publicznego, może dokonywać kontroli i oceny realizacji zadania, w szczególności:

¹¹ Edukacja prawna

stopnia realizacji zadania, efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania, prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania, prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem.

W myśl art. 11 ust. 8a ustawy o npp w ramach kontroli, o której mowa w ust. 8, starosta dokonuje również sprawdzenia, czy organizacja pozarządowa udziela nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczy nieodpłatne poradnictwo obywatelskie zgodnie z warunkami, o których mowa w art. 11d ust. 2 pkt 3 lub 4, ust. 3 pkt 3 lub 4 lub ust. 4 pkt 3 lub 4, tj.: daje gwarancję należytego wykonania zadania, w szczególności w zakresie zapewnienia: a) poufności w związku z udzielaniem nieodpłatnej pomocy prawnej i jej dokumentowaniem, b) profesjonalnego i rzetelnego udzielania nieodpłatnej pomocy, c) przestrzegania zasad etyki przy udzielaniu nieodpłatnej pomocy, w szczególności w sytuacji, gdy zachodzi konflikt interesów lub opracowania i stosowania standardów obsługi i wewnętrznego systemu kontroli jakości udzielanej nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i mediacji.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 8 kwietnia 2019 r, nr DSF-XI.692.30.2019 w sprawie zagadnień istotnych dla zapewnienia jakości świadczonych usług, które zostały przekazane przez Wojewodę Opolskiego m.in.: Staroście Prudnickiemu¹², do mechanizmów zapewnienia jakości usług należą w szczególności obowiązki do opracowania i stosowania przez organizacje uczestniczące w systemie standardy obsługi klienta oraz wewnętrznego systemu kontroli jakości świadczonych usług npp/npo – dochowanie tego wymogu służby starosty sprawdzają w trakcie dorocznej kontroli wykonania umowy przez organizację pozarządową (obowiązkowa doroczna kontrola wdrożenia deklarowanych standardów została przewidziana w roku 2020, w art. 11 ust. 8a ustawy);

Dalej w przekazanych wytycznych Ministerstwo Sprawiedliwości wskazuje, że wśród istniejących instrumentów, które wraz z zastosowaniem nowych mechanizmów weryfikacji prawidłowości działań na szczeblu powiatowym powinny zyskać na znaczeniu jest bieżący nadzór i kontrola sprawowane przez starostów / prezydentów miast, m.in.: na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a także w związku z zasadą racjonalnego i celowego wydatkowania środków publicznych, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

¹² Pismo nr PSiZ.I.002.21.2019.KG z dnia 9 kwietnia 2019 r.

Ponadto wskazano, że w przypadku zastrzeżeń wobec usług npp świadczonych przez adwokatów i radców prawnych starostowie/prezydenci miast mogą rozszerzyć współpracę z samorządami prawniczymi, które sprawują pieczę nad należytym wykonywaniem tych zawodów na zasadach określonych w ustawie z dnia 26 maja 1982 r. prawo o adwokaturze i ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych.

Należy również nadmienić, że kontrola w odróżnieniu od bieżącego nadzoru, spełnia również istotną funkcję gwarancyjną dla podmiotu poddanego kontroli, poprzez prawo ustosunkowania się do treści protokołu i ewentualną możliwość wniesienia zastrzeżeń.

W kontrolowanym okresie Starosta Prudnicki nie przeprowadził kontroli mającej na celu ocenę realizacji zadania zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1491), tj. w zakresie stopnia realizacji zadania, efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania, prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania oraz prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem, co narusza przepis art. 11 ust. 8 i ust. 8a ustawy o npp.

W umowie z organizacją pozarządową zawarto zapis: „Zlecniodawca sprawuje kontrolę prawidłowości wykonywania zadania publicznego przez Zleceniobiorcę, w tym wydatkowania przekazanej dotacji (...). Kontrola może być przeprowadzona w toku realizacji zadania publicznego oraz po jego zakończeniu (...)”.

Z uwagi na powyższe, wnosi się zastrzeżenia w zakresie działalności kontrolnej.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości

W trakcie kontroli stwierdzono nieprawidłowości polegające na braku corocznych kontroli nad prawidłowością realizacji zadań powierzonych do realizacji organizacjom pozarządowym, co narusza przepisy art. 11 ust. 8 i ust. 8a ustawy o npp.

Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie kontroli powstały w związku z niedostatecznym nadzorem nad realizowanymi zadaniami, za które odpowiadają kierownik jednostki kontrolowanej oraz Sekretarz Powiatu.

Powyższe nieprawidłowości mogą skutkować brakiem prawidłowej realizacji zadań wynikających z ustawy o npp oraz możliwością obniżenia jakości świadczonych usług.

IV. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do projektu wystąpienia pokontrolnego i wyniku ich rozpatrzenia lub o niezgłoszeniu zastrzeżeń

W dniu 18 czerwca 2025 r. wniesiono zastrzeżenia do projektu wystąpienia pokontrolnego nr PN.I.431.6.4.2025.AOG z dnia 12 czerwca 2025 r. w zakresie nieprawidłowości ustalonej w toku czynności kontrolnych. Zastrzeżenia w zakresie dotyczącym przeprowadzania corocznych kontroli nad prawidłowością realizacji zadań powierzonych do realizacji organizacjom pozarządowym oddalono w całości.

V. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej

W związku z ustaleniami kontroli zalecam coroczne przeprowadzanie kontroli wykonywania umowy przez organizację pozarządową zgodnie z art. 11 ust. 8 i 8 a ustawy.

VI. Na podstawie art. 49 oraz art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 224), proszę o przekazanie pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego dokumentu.

VII. Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 224), od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. Wojewody Opolskiego

**Joanna Sachanbińska
Dyrektor
Wydział Prawny i Nadzoru**